

HRVATSKI KASAČKI SPORT

D. Vincek, D. Cerjanec

SAŽETAK

Hrvatski kasački sport u svom početku 20-ih – 30-ih godina prošlog stoljeća, sa dvije ergele u Kerestincu i Rugvici, te s tri pobjede u austrijskom kasačkom derbiju, osnivanjem zagrebačkog kasačkog društva, koje je brojilo više članova nego svi klubovi u današnjoj Hrvatskoj zajedno, i organizacijom I. jugoslavenskog kasačkog derbija, imao je sve uvjete za nastavak razvoja. Međutim, to je bio vrhunac i odonda kasački sport u Hrvatskoj stagnira. Pojedinačni uspjesi grla, odnosno vozača, koncentriranih oko Osijeka i Zagreba, ostaju usamljeni uspjesi, a Hrvatska stvaranjem vlastite države, ostaje s malim brojem kasača, potpuno neorganiziranim i u uzgojnom i u trkaćem smislu.

Sada su ponovno stvoreni svi preduvjeti za profesionalizaciju kasačkog sporta u Hrvatskoj, odnosno za isplativost uzgoja i svih drugih djelatnosti vezanih uz utrke. Sam uzgojni dio uključujući evidenciju matičnih kobila i pastuha, došao je do zadovoljavajućeg nivoa. No nedovoljan broj utrka može uvjetovati stagnaciju, jer će samo ekonomska isplativost u uzgoju povećati i broj i kvalitetu kasačkih konja. Zatvorenost europskih zemalja za odlazak na utrke upućuje nas na stvaranje vlastitog jakog profesionalnog centra koji će povezivati čitavu Hrvatsku. Povećanjem broja kasača, pravilnim treningom, hranidbom, održavanjem utrka i kvalitetnijim trkalištima, možemo podići genetsku kvalitetu našeg uzgoja. Samo jak kasački sport može jamčiti veće povezivanje sa zemljama gdje je konjički trkaći sport profesionaliziran i ekonomski isplativ.

Ključne riječi; kasačke utrke, linije pastuha, rodovi kobila, uzgoj

Uvod

Trkaći konji su jedna od najvrjednijih kategorija u uzgoju sportskog konja, a vrijede onoliko koliko su značajni njihovi rezultati na utrkama. Ovo što mi danas počinjemo, u razvijenijim zemljama svijeta završeno je pred nekoliko desetljeća.

Dragutin Vincek, dipl. ing., Hrvatski stočarsko selekcijski centar; Dražen Cerjanec, dipl. ing., A. Mohorovičića, Bjelovar.

Zbog socijalnih i ekonomskih razloga dolazi do preokreta u pasminskoj strukturi konjogojstva Hrvatske s naglaskom na toplokrvne pasmine konja. Tako i kasači u svome uzgoju iz godine u godinu bilježe sve veći broj grla, a samim time i veći broj trkaćih dana kroz godinu.

Znamo da je cilj i svrha uzgoja prije svega uzgojiti grlo koje će ostvarivati dobre rezultate na trkama jer je to jedini način opstanka trkaćeg konja. Samo većim brojem trka uzgoj postaje isplativ i zanimljiv novim potencijalnim uzgajivačima. Hipodrom-trkalište je mjesto finalizacije i konačne provjere kvalitete uzgojenih grla.

Od 1991. godine sva uzgojna dokumentacija nalazila se u Ljutomeru u Sloveniji, da bi Hrvatski stočarsko selekcijski centar od 1995. godine počeo voditi dokumentaciju vezanu uz uzgoj i selekciju kasača. Gotovo sva kasača grla nose imena nacionalnih država u kojima su se oždrijebili, pa se takva praksa počela provoditi i kod nas.

Povijest uzgoja:

Uzgoj kasača u Hrvatskoj počinje krajem 19. i početkom 20. stoljeća i veže se uz uzgoj poznate ergele grofa Rudolfa Warren-Lippitta u Turnišću kraj Ptuja te na uzgoj kasača u Ljutomeru, odakle su kupovana prva kasača grla. Kasače su uzgajali plemići, veleposjednici, industrijalci i obrtnici na širem području Zagreba, Varaždina, Virovitice i Siska. Riječ je ovdje o grofu Janku Draškoviću, grofu Aladaru Jankoviću, veleposjednicima Radivoju i Maxu Hafneru, Mihajlu Guttmannu te ostalima poput Matije Radoslava, Ernesta Hubenya, Ede i Julija Funka, Franje Klancira, Ivica Ivančića, Ive Wenera, Martina Jakovca, Josipa Pregla, Rudolfa Landskog, Živka Pintara te mesarskih obrtnika koji su također držali kasačke konje.

Gledajući unatrag, najveće dosege u uzgoju kasačkih konja na području Hrvatske, sa sigurnošću se može reći da su postizale dvije ergele braće Hafner: Ergela Kerestinec Radivoja Hafnera i Ergela Rugvica Maxa Hafnera. One su bile vrlo dobro poznate u Beču kao i trkaće staje braće koja su bila vrlo uspješna i priznata u športskim i uzgajivačkim krugovima Beča (staja Kerestinec navodi se već u kalendaru - rezultatima utrka u Beču 1916. godine).

Njihova grla bila su pobjednici čak četiri austrijska derbija: 1918. grlo Pardon. Vlasnik Ergela Kerestinec, vozač Jimmy Benyon, vrijeme 1.28,1 staza 3.300 m; 1919. grlo Baka, vlasnik Ergela Rugvica, vozač Charly Mills, vrijeme 1.30,2 staza 3.300 m; 1920. grlo Plunger, vlasnik Ergela Rugvica, vozač Charly Mills, vrijeme 1.30,2 staza 3.300 m. Grlo Alland uzgajivača Radivoja Hafnera dobilo je derbi 1922. godine s vozačem Wiltshireom u vremenu 1.27,5 na stazi od 3.300 m. Drugu najvažniju utrku nakon derbija, Memorijal grofa Kalmana

Hunyadyja, dobilo je 1917. godine grlo Jolesz s vozačem Jimmyjem Benyonom u vremenu 1.29,2 na stazi od 3.300 m. Vlasnik je bila Ergela Kerestinec. Grlo Baka gospodina Maxa Hafnera proglašeno je dapače i europskim rekorderom 1920. godine sa, tada fantastičnim vremenom 1.19,8.

Što se samog kasačkog športa u Hrvatskoj tiče, prvo kasačko trkalište nalazilo se na vojnom vježbalištu u Črnomercu gdje su se utrke održavale na kasačkim mitinzima, redovito od 1915. do 1928. godine, kada su preseljene na trkalište Miramare.

Mora se znati da je kasački šport između dva svjetska rata bio dominantan među konjičkim športovima u Zagrebu, a 1921. godine osnovano je Zagrebačko kasačko društvo po uzoru na ono u Beču (Wiener Trabrennverein). Društvo je već 1924. godine brojilo 136 članova, samih uglednih industrijalaca, bankara, graditelja i ostalih Zagrepčana, a članovi Društva bili su i oni izvan Zagreba, poput kneza Odeschalchi iz Iloka, vlasnika ergele arapskih konja, Gedeona Dunderskog, veleposjednika iz Kulpina (Vojvodina), vlasnika 200 trkaćih konja koji su se natjecali isključivo u Beču i srednjoj Europi, zatim Đure pl. Horvatha, posjednika iz Varaždina, grofa Aladara Jankovicha iz Cabune kraj Virovitice, Franje Grofa, veleposjednika iz Suhopolja, Dragutina Hafnera, posjednika iz Kerestince te ostalih.

Kada spominjemo Dragutina Hafnera, moramo reći da je on još jedan fenomen iz obitelji Hafner: kao sin Radivoja Hafnera, postao je još u mladosti upraviteljem Ergele Kalinovica (Kerestinec) i kao nadprosječno talentirani vozač i jedan od utemeljitelja Zagrebačkog kasačkog društva, uputio se 1923. godine u Beč, tadašnji srednjoeuropski centar kasačkog športa. Tamo je odmah zapažen u utrkama u kojima je pobjeđivao kao amater i to isključivo sa svojim konjima (tako te 1923. godine pobjeđuje s grlom Meresz u Vindobona handicapu na 4.000 m u vremenu 1.29,7. Slijedi pobjeda s Arany u Badenu u handicapu vozača amatera u vrlo brzom vremenu 1.24,9. Veliki uspjeh bila je i pobjeda sa vlastitim dvopregom Meresz-Franco I u Badenu gdje postavlja rekord Austrije s 1.33,6.). Već te, 1923. godine, postao je amaterskim šampionom Austrije, što se ponovilo i 1924., a nakon pobjede u prvenstvu 1926. dobio je titulu «Obermeisterfahrer» kakvu su dobili rijetki i tada je prešao u profesionalne vozače.

Također ovdje ne smijemo zaboraviti i istočni dio Hrvatske (Slavonija i Baranja), gdje se prvo spominjanje kasača veže uz 1895. godinu, uz ergelu "Seleš" udaljenu 12 km južno od Osijeka. Ergela je bila u vlasništvu Karla Leopolda Pfeifera, a grla su bila nabavljena iz Mezöhegyesa (Mađarska), Rume i Bogdanovaca.

Drugi svjetski rat bio je, kako za sve ostalo, tako i za kasački šport i uzgoj, jedna velika katastrofa: nestale su spomenute ergele i njihovi vlasnici te gotovo

kompletan trkaći i uzgojni materijal. Završetak rata donio je preokret i jedno novo društvo koje nije imalo razumijevanja za trkaći šport. Ono malo uzgojnog materijala što je preostalo u ergelama bivše Kraljevine Jugoslavije, bilo je raspoređeno po novonastalim Republikama, tako da je Hrvatskoj pripalo jedno osnovno stado punokrvnjaka i američkih kasača. Te kobile bile su prvo u Iloku pa u Novigradu na Dobri, a na kraju su završile u Jelačićevim Novim Dvorima kraj Zaprešića.

Tako je 1954. godine nastala Ergela Trebovac blizu Oborova na Savi, u vlasništvu «Konjičkog kluba Zagreb» s matičnim stadom engleskog punokrvnjaka i američkog kasača. U radu i odabiru materijala kasnije su još pomagali gospoda Franc Šegula, Dragutin Hafner, Josip Haraminčić te Stjepko Aranjoš. Ergela je zapravo predstavljala jedino mjesto sustavnog uzgoja trkaćih konja u Hrvatskoj i poneko ždrijebe ili grlo u radu završilo bi u klubovima u Varaždinu ili Osijeku. Na Ergeli Trebovac 1960-ih godina bilo je 12 matičnih kobila engleskog punokrvnjaka i 8 kasačkih.

Što se kasačkog matičnog stada tiče, moramo reći da je iz ove ergele potekla većina kobila, odnosno rodova koje još i danas nalazimo u hrvatskom uzgoju. Neki rodovi su se, nažalost, izgubili: Jasna i Vitka.

Bila su to uglavnom najvrjednija, uzgojno valjana grla Ergele Turnišće. Tako Abojka potječe od Abese koja je za Turnišće kupljena od G. Dunderskog; Carmen je od Manon iz staje Aranjoš; Adela pak od Ade koja je direktni američki potomak, kao i Rozeta (od Rosemary). Kao pepinjeri korišteni su White Hanover (am.k.), Deauville II (fr.k.), Eljin (češ.k.) i Never Stop (am.k.).

Prvoklasan ergelski materijal rezultirao je izvanrednim generacijama trebovačkih kasača, koji su dali puno pobjednika u utrkama diljem bivše Jugoslavije: od Prvenstava Hrvatske, Jugoslavenskog matadora, Jugoslavenskog Maratona do tri derbija pobjednika, odnosno grla Money Maker, Amando i Rebecca.

Osnivanjem Konjičkog kluba "Drava", 1959.godine u Osijeku ponovno počinje neprekidan uzgoj i sportsko takmičenje kasačkih grla. Nekoliko godina kasnije osniva se i Konjički klub "Baranja" u Dardi. Najpoznatija grla iz tog vremena su Fistra i Pluton, europski rekorderi u dvopregu s vremenom 1.30. Grlo Fistra je bilo i pobjednik maratona u Ljubljani, a u to doba ju je trenirao i vozio Bojan Pušenjak. Dolaskom Pere Crnkovića u Osijek, naglo se razvija kasački sport, tako da i Osijek i Darda postaju jedni od centara kasačkog sporta u Hrvatskoj. Boje ta dva kluba u ono vrijeme brane; Pero Crnković, Dubravko Sladić, Vojo Maletić, Ivan Jalšavec, Zoltan Čevak, Nenad Šustić, Milivoj Mišković, Stojan Ljubojević.

U razdoblju od 1985.-1991. godine, najpoznatije takmičarsko grlo bilo je grlo Milovanka (Quentin Hill-Moskva) u vlasništvu Karla Harta iz Osijeka, a vozač je bio Vojo Maletić. Milovanka osvaja prvenstvo dvogodaca Jugoslavije 1987. godine, te prvenstvo trogodaca 1988. godine, zatim derbi 1989. godine. U dva navrata, 1988. i 1989. godine, osvaja Kup Maršala Tita. Slijedom potreba za razvojem, u Konjičkom klubu u Osijeku nabavlja se nekoliko kobila koje postaju matično stado, te se registrira ergela kasača koja 1991. godine broji desetak rasplodnih kobila.

Kasački sport na Bjelovarsko-bilogorskom području počeo se razvijati kasnije, da bi najveći uspjeh postizao u pedesetim godinama dvadesetog stoljeća, kada je bio aktivan i bjelovarski hipodrom. Za konjički klub "Bjelovar" tada su uspješno nastupali Dragutin Malek, Željko Kovačić, Dušan Zebić, a posjećenost trkališta na "logoru" bila je izuzetno velika za tadašnje prilike (do 4000 posjetitelja).

Ergela Trebovac definitivno prestaje radom 1977. godine kada kasački sport u Hrvatskoj doživljava novi teški udarac i kada se privatizira, tj. ostaje na entuzijazmu i silnoj volji pojedinaca koji kupuju neke od matičnih kobila i tako nastavljaju uzgoj, no bez ikakove podrške društva.

Jasno, prestankom rada ergele nestao je i zadnji sustavni rad na uzgoju, a nastavio se "ad hoc" pokušajima i uvozu uglavnom pepinjera i tu i tamo kakve kobile (uglavnom iz Njemačke i Švedske). Od uzgajivača koji se tada pojavljuju svakako treba spomenuti: Vladimira Cvilindera, Vladimira Petranovića, Rudolfa Končića, Dragutina Sacka, Dražena Cerjanca, Dubravka Sladića, Milana Čačića i druge.

Materijal i metode rada

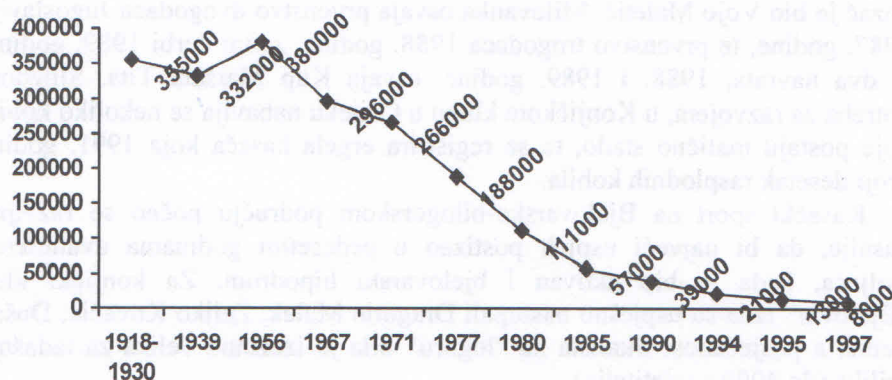
Kretanje broja konja i stanje u uzgoju kasača u Hrvatskoj

Brojno stanje konja na prostorima Hrvatske tijekom zadnjih 80-ak godina doživljava izrazite promjene. Razdoblje od 1956. do 1990. godine karakterizira izrazit pad broja konja kao posljedica neorganiziranog rada u konjogojstvu i djelomične izolacije od svjetskih konjogojških trendova.

Kako je izvoz konja bio bez obveza izvoznika prema obnovi i zaštiti domaćeg uzgoja, postojeći fond konja gotovo se u potpunosti iscrpio (Grafikon 1).

U razdoblju od 1956. (380 000 grla) pa do 1990. godine (39 000 grla) broj konja smanjen je za 89.7 % (za 341 000 grla). Nakon 1990. godine smanjenju broja konja znatno je pridonjela i ratna agresija na Hrvatsku u kojoj je stradao znatan broj konja.

Grafikon 1. - KRETANJE BROJA KONJA U HRVATSKOJ OD 1918. DO 1997. GODINE. (KOVAČ, 1997).

U Središnji matični upisnik konja Republike Hrvatske u 2000. godini upisano je 4.214 konja (tablica 1). Broj registriranih i umatičenih konja, od uspostave Središnjeg matičnog upisnika 1993.godine, stalno raste.

Tablica 1. - BROJ KONJA UPISANIH U SREDIŠNJI MATIČNI UPISNIK PRI HSSC-U 2000. GODINI

Pasmina / Breed		1995.	1997.	1998.	1999.	2000.
Radne	- posavski konj / <i>Cro. posavina horse</i>	779	900	1111	1117	1132
pasmine	- međimurski konj / <i>Medjimurje horse</i>	-	-	-	24	52
Draught	- hrvatski hladn. / <i>Croatian cold blooded horses</i>	1472	1500	1441	1025	1293
	- ardenac / <i>Ardenian horse</i>	19	20	20	12	-
Toplokrvne	- lipicanac / <i>Lippizan horse</i>	29	374	485	533	535
pasmine	- lipic. / <i>Lippiz.hors.with uncompl. origin</i>	13	120	151	140	124
	- shagya arap / <i>Shagya</i>	-	-	-	-	21
Riding	- arapski konj / <i>Arabian horse</i>	37	69	80	93	139
horses	- engl. punok. / <i>Thoroughbred horse</i>	21	39	87	118	118
	- hrvatski kasač / <i>Croatian trotter</i>	31	103	121	135	161
	- holstein / <i>Holstein</i>	61	76	79	90	100
	- hannover / <i>Hannover</i>	4	12	16	14	19
	- westfalen / <i>Westfalen</i>	7	10	13	11	5
	- trakenac / <i>Trakehner horse</i>	-	70	38	47	96
	- hrv. toplokrvnjak / <i>Cro.warmblooded</i>	2	4	34	166	335
	- ahaltekinski konj / <i>Ahalteikian horse</i>	6	6	6	7	11
Pony	- haflinger / <i>Haflinger</i>	2	2	2	-	4
pasmine	- HJP / <i>Croatian riding pony</i>	-	-	-	-	38
	- pony / <i>Pony</i>	-	-	-	-	31
Konji ukupno / <i>Horses total</i>		2483	3305	3684	3532	4214

Ako pak govorimo o hrvatskom kasaču unutar pasminske strukture Hrvatske, bilježimo svake godine sve veći broj grla u uzgoju. Tako je prema podacima Hrvatskog stočarsko selekcijskog centra u 1997. godini bilo uvedeno i upisano u Središnji matični upisnik 103 grla. Kada bismo usporedili podatke iz tablice 1, mogli bismo zaključiti da se u uzgoju svake godine pojavi 20-30 novih grla.

Tablica 2. - BROJNO STANJE HRVATSKOG KASAČA PREMA KATEGORIJAMA OD 1998.-2000. GODINE

Kategorija / Category	Ukupno / Total		
	1998.	1999.	2000.
Pastusi / Stallions	30	30	27
Kobile / Mares	60	60	59
Omada muška / Colts	6	13	21
Omada ženska / Fillies	8	18	32
Ždrebac muška / Male foals	7	9	9
Ždrebac ženska / Female foals	10	6	13
SVEUKUPNO / Total number	121	135	161

Diskusija

Devedeseta nas je zatekla u vrlo jadnom stanju; mali broj konja, jedan jedini "aktivni" hipodrom, nedovoljno prostora za držanje konja za trening, izgubljena publika, te kroničan nedostatak financijskih sredstava. Tada grupa od desetak uzgajivača, uglavnom sa područja Bjelovarsko - bilogorske i Zagrebačke županije, odlučuje konsolidirati postojeći fond rasplodnih kobila i uvozom novih svjetski priznatih pastuha postiže preokret, čiji je rezultat devet rasplodnih pastuha, te šezdesetak rasplodnih kobila. U međuvremenu je osnovana i Udruga uzgajivača kasačkih konja na nacionalnoj razini.

Linije pastuha

Današnje linije pastuha u Hrvatskoj spadaju u moderne linije i poslije samo nekoliko godina uzgoja može se vidjeti izraziti napredak u postizanju istrčanih vremena na hrvatskim trkalištima.

Stupanj nasljednosti (heritabilitet- h^2) kod konja kod nas je vrlo slabo proučen, ali prema istraživanjima drugih zemalja, sa sigurnošću se može tvrditi da heritabilitet za brzinu po kilometru kod kasača, iznosi između 0,20 i 0,35 (Pejić, 1996.), što isto vrijedi i za novčani handicap. Određena osobina se

može u najkraćem vremenu prenijeti putem muških rasplodnjaka, pa se njima poklanja najviše pažnje pri odabiru roditelja. U Hrvatskoj postoje sljedeća muška grla u pripustu (tablica 3.).

Tablica 3. - LICENCIRANI PASTUSI ZA 2002.GODINU

Rb	Ime	Životni broj	Datum oždrebljenja	Otac	Majka	Istrčano vrijeme
1.	Arijel	24 00017 88	10.04.1988.	Keystone Savage	Andaluzija	1.19,9
2.	Pasztor	24 00207 87	09.05.1987.	Athlete	Fasitas	1.23,5
3.	Jersey Law	24 01142 88	05.03.1988.	Baltic Speed	Roy Don Lass	1.14,2
4.	Vic Valley	24 01169 92	26.05.1992.	Valley Victory	Jcs' Joie T	1.16,9
5.	Williams	24 01301 92	13.01.1992.	Surefire Lobell	Janette	1.18,5
6.	Rasputin Columbus	24 85582 91	25.04.1991.	Bon Sport	Ramada	1.16,1
7.	Very Best	24 00170 88	18.06.1988.	Snack Bar	Millstone	1.15,1
8.	Rosso B.	24 00057 92	20.01.1992.	Nautical Hill	Romansa	1.17,7
9.	Lamex B	24 00208 92	30.03.1992.	Nautical Hill	Lame	1.17,6

Hrvatski rodovi kobila

Rodovi kobila dobivaju se prema “pramajci”, odnosno kobili začetniku nekog budućeg roda. Rod jedne kobile predstavlja njezino cjelokupno žensko potomstvo kroz sve postojeće generacije. Stoga pod hrvatskim rodovima kobila podrazumjevamo ženska grla koja su se oždriježila u Hrvatskoj, te danas od njih potječe više manje čitav hrvatski uzgoj kasača. Ukupno imamo šest živućih rodova :

Rod A; Abojka (1947.) – Abi Š. – Asmara – Ava Lindy – **ASTRA**

-- Abi

--Ana Maria – Adrija – Arfa – Anita Best

Rod A; Ardija (1968.) – Andaluzija – Alijansa – Abella Bitter Oak

-- Amata -- Ally Bitter Oak

-- Amfora

Rod C; Manon (1924.) – Carmen – Carmen F. – Carmela F. – Carousell –

Cassandra – Carmela

Rod D; Dobrila (1967.) – Dona Klara – Dorena

-- Drava O – Draženka – Dora

-- Dolly II – Dea Lindy

-- Darka IM – Domagojka – Dona

Rod P; Prinka (1962.) – Primadona – Paula II – Proud Paula – Paulina Law
-- Palma Hill -- Pamela

Rod R; Ruža (1979.) – Really Perfect –
-- Riana -- Romina Hill
-- Rimini -- Ridjipi
-- Rush – Rush

(Objašnjenje: Rod A potječe od začetnice roda Abojke (u zagradi je godina oždrjebljenja). Ona je oždrjebila Abi Š., koja daje Asmaru. U daljnjem uzgoju Asmara oždrjebi Avu Lindy od koje se danas u uzgoju nalazi grlo Astra. Radi preglednosti samo su navedena neka grla po majci. Isto objašnjenje može se primijeniti i za ostale rodove.)

Karakteristike današnjeg uzgoja hrvatskog kasača

Tip i upotreba:

Osnovna namjena su mu kasačke utrke. Njegova dobroćudnost, temperament, izdržljivost, izdašnost u kasu i raznolikost eksterijera pruža mu mogućnost šire sportsko-rekreativne uporabe. Počinje se takmičiti sa dvije godine.

Vanjština:

S obzirom da je uzgojni cilj isključivo usmjeren postizanju veće brzine i izdržljivosti u kasu, manje je pažnje posvećivano vanjštini, stavovima nogu i visini konja. Današnji uzgojni ciljevi uvažavaju korektnost i proporcionalnost građe, prirodnu sklonost čistom kasu, dobroćudnost i pobjednički mentalitet. Opis vanjštine je sljedeći: srednje velika i dosta suha glava sa živahnim očima, dosta dugih ušiju. Vrat je dug. Lopatice su koso položene, duge i dobro obrasle mišičjem, greben je neizražen, dosta nizak. Sapi su mu duge i malo spuštene. Trbuh mu je često usukan. Stavovi nogu nisu tako dobri, naročito stražnjih kod kojih katkada susrećemo kravlji i sabljasti stav. Visina do grebena je od 150 do 165 cm (štapom). Obujam cjevanice je 19 do 20 cm. Od *boja* prevladava dorat, a ima vranaca i alata.

Mehanika:

Stav prednjih nogu je izuzetno korektan, dok stražnje noge smiju odstupati od simetrije.

Područje uzgoja, ergele:

U Hrvatskoj čitav se uzgoj nalazi u privatnim rukama, i to najviše na području Bjelovarsko - bilogorske županije, te na područjima Zagrebačke, Karlovačke, Koprivničko - križevačke i Osječko - baranjske županije. Registrirana je samo jedna privatna ergela kasača "Pehovec", u Daruvarskom Brestovcu pokraj Daruvara.

Zaključak

Uzgojni cilj kasača je usmjeren na postizanje veće brzine i izdržljivosti u kasu. Kriteriji selekcije koju autonomno provodimo su: ispit radne sposobnosti konja s rezultatima iz trka, porijeklo, te sama plodnost konja.

Rezultati na utrkama određuju daljnju sudbinu grla. Uz već postojeće trkaće staze u Hrvatskoj, bilo bi jako dobro i važno, ne samo za uzgoj kasačkih grla, već i ostalih trkaćih konja, da se uvede profesionalizacija trkališta, što je u razvijenim zemljama desetljećima ustaljeno.

Klađenje treba organizirati na nacionalnoj razini. Posjet utrkama, uz jake sponzore, stvara i ekonomski jake klubove, gdje privatni kapital ulazi na velika vrata u razvoju domaćeg uzgoja i uvoza kvalitetnog rasplodnog materijala (pastuha i kobila). Sve to omogućuje i ulaz u Europu u okvirima koji su do danas stvoreni.

Po završetku karijere konja grla ostaju u uzgoju i koriste se uglavnom za rekreativno jahanje. Moguće ih je koristiti i u hipoterapiji, terapijskom jahanju, turizmu i dr. U zdravstvenom turizmu konji se mogu koristiti organizirano putem zdravstvenih ustanova, prije svega lječilišta, te posebno za tu namjenu osposobljenih centara i udruga.

Terapijski oblici primjene konja u zdravstvenom turizmu opravdani su iz medicinskih i gospodarskih razloga. Neupitni su pozitivni učinci na psihičko i fizičko zdravlje čovjeka, i na kvalitetu života, općenito kod navedenih oblika. S gospodarskog stajališta, dohodovnost i obogaćivanje sadržaja u zdravstvenom turizmu, koji uključuje konje, također je u skladu sa strategijom razvoja gdje je naglasak na ekološkim programima.

LITERATURA

1. Baš, A. (1976): Ljutomerske konjske dirke, Maribor.
2. Baban, Mirjana, M. Ernoić, M. Kovač (1998): Program uzgoja konja u Republici Hrvatskoj sa stručnim uputama za provedbu, HSSC.
3. Brinzej, M. (1981): Konjogojstvo, Školska Knjiga, Zagreb.
4. Cerjanec D. (1998): Program uzgoja kasača u Hrvatskoj.

5. Deutsche Reiterliche Verreinigung e.V. (1992): Pferdehaltung – Band 4, Richtlinien für Reiten und Fahren.
6. Hrvatski konjički Savez (1992): Statut.
7. Hrvatski stočarsko selekcijski centar, Godišnje izvješće, travanj 1995.
8. Hrvatski stočarsko selekcijski centar, Godišnje izvješće, travanj 1998.
9. Hrvatski stočarsko selekcijski centar, Godišnje izvješće, travanj 1999.
10. Hrvatski stočarsko selekcijski centar, Godišnje izvješće, ožujak 2000.
11. Informacije za studente veterine o američkom kasaču, Veterinarski glasnik, Zagreb
12. Jurković, J. (1983): Konjereja, Kmečki glas, Ljubljana.
13. Jurković, J. : Ljutomerski kasač, Prilog poznavanja razvitka i stanja uzgoja, Dizertacija
14. Kovač, M. (1997): Stanje uzgoja konja u Hrvatskoj, Stočarstvo 51:1997 (1) 53-65.
15. Konjički klub Daruvar (1998): Športski Savez Bjelovarsko bilogorske Županije.
16. Konjički klub Ljutomer (1994): 120 Let kasačkog športa v Ljutomeru.
17. Marija Koračević, Ernoić, M. (2001): Hipoterapija i terapijsko jahanje u zdravstvenom turizmu; Znanstveni skup; Zdravstveni turizam u Hrvatskoj, 7-9 rujna 2001. godine, V. Lošinj.
18. Nissen, J. (1987): Welches Pferd ist das? Kosmos – naturführer, Stuttgart.
19. Nushol Z., Vincek D. Mandić I. (2000): Ispit radne sposobnosti konja, Stočarstvo 54:2000 (5) 371-387.
20. Pravilnik o testiranju uzgojno valjanih rasplodnih životinja (Narodne novine 74/98)
21. Uhlrl, M. (2001): Povijest kasa i kasačeg sporta u Hrvatskoj, rukopis, Zagreb.
22. Vincek, D., Cerjanec, D. (2001): Hrvatski kasački sport, Bjelovar.
23. Zuchtbuchordnung und Satzung des Landesverbandes der Bayerischen Pferdezüchter E.v. (1982.)

CROATIAN TROTTER SPORT

Summary

Croatian trotter sport began to develop in 1920-ies and 1930-ies on two stud farms in Kerestinec and Rugvica. With three winnings in Austrian trotter derby, and with establishment of the Zagreb trotter society, which in its time had more members than all trotter clubs together in Croatia today, and with the organization of 1st trotter derby of Yugoslavia, trotter sport in Croatia had perfect conditions for its development. But unfortunately, that was the highest point of Croatian trotter sport. Since then trotter sport in Croatia has been stagnating. Individual successes of horses or drivers, concentrating around Osijek and Zagreb, remained isolated, and since 1991 Croatia has been left with a small number of trotters, completely unorganized in breeding and racing.

At this time all conditions have been accomplished for profesionalisation of trotter sport in Croatia, and for profitability of trotter horse breeding, and all other activities connected with racing. Breeding of trotter horses, including registry of stud book mares and stallions has reached satisfactory level. But insufficient number of races can cause stagnation because only the profit in horse breeding can increase number and quality of trotter horses. European countries are very reserved toward Croatian racers and that is the reason for developing strong professional trotter center. By increasing the number of trotters with proper training and holding races we can raise genetic quality of our breeding. Only strong trotter sport can assure connection with countries, which have fully professionalised and profitable trotter sport.

Key words: trotter races, stallion lines, mare families, breeding

Primljeno: 1. 3. 2002.